

3/113 פרוטוקול מס'
מישיבת ועדת הכספים
מיום ג' ה' תמוז תשי"ט - 14.7.59
בשעה 8.50

השתתפו:

חברי הועדה:

- י. גורי - היו"ר
- י. אפרתי
- י. בדר
- א. בהיר
- ש. דיין
- א. הרצל
- מ. חזני
- א. כהן
- ש. לורנץ
- נ. לוי
- ז. שוזאייב
- י. ספיר
- ז. צור
- י. קרגמן
- ח. רובין

מוזמנים:

שר האוצר ל. אשכול
ד"ר פיקר - מטעם משרד הפיתוח
מ. בדר - המנהל הכללי של משרד הפיתוח
כ. סלמן - מטעם האוצר

ש. פרסיץ - יו"ר ועדת החנוך והתרבות
י. שמילנסקי - חבר ועדת החנוך והתרבות

סדר-היום:

- (א) ערבות המדינה למפעל דשנים וזמרים חיימים.
- (ב) שאלת הסובסידיות.
- (ג) חלוקת הרזרבה בסך של 250 אלף לירות למוסדות תרבות ואמנות.

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.
הסעיף הראשון בסדר היום - אשור ערבות המדינה למפעל הדשנים וזמרים חיימים. (קורא מכתבו של שר האוצר).

מ. חזני: אני מבקש לדחות אשור הערבות לישיבה הבאה. עד כמה שידוע לי במסגרת הכוללת של האמיסיות הועיד שר האוצר סכום של 10 מליון לירות ל"שאר ירקות". במסגרת 10 מליון לירות אלה יש כמה וכמה הצעות שעברו את כל השלבים ומחכות לאשורה של ועדת הכספים. לא מובן לי מדוע מביאים רק אמיסיה זו ואין מביאים את יתר האמיסיות. על כל פנים, בכדי שאדע אם להצביע בעד ערבות זו ברצוני לראות את התמונה הכוללת של כל ה-10 מליון לירות, ואז אפשר יהיה להחליט על כולן או על ערבות זו בלבד.

שר האוצר ל. אשכול: אמיסיה זו כלולה במסגרת ה-70 מליון לירות. עד כמה שאני יודע, לא תהיינה השנה אמיסיות נוספות על אלו הכלולות במסגרת ה-70 מליון לירות, או במידה שתבאנה על חשבון חקציב הפיתוח.

היו"ר י. גורי: אינני חושב שהנימוק של מר חזני הוא נימוק כבד-משקל לדחיית האשור.

מ. חזני: אני בכל זאת מבקש לדחות את האשור עד יום ב' הבא.

היו"ר י. גורי: היות והענין הוא דחוף, אני מציע שהדחיה תהיה עד מחר.

מ. בדר: אינני רוצה להסביר מדוע הענין דחוף. אבל רצוני להזכיר למר חזני, שהוא אשיר - במסגרת אשור התקציב - 5 מליון לירות למפעל הדשנים. האמיסיה הזאת באה לאפשר הוצאת כסף זה מתקציב הפתוח. למעשה הוצאה זו אושרה. לכן אינני מבין לשם מה הדחיה.

י. בדר: אני מחייב ארגון מפעלים ממשלתיים בצורת חברות, אבל אשור לנו לשכוח שזוהי רק צורת ארגון. אין לי שום רגישות לגבי ערבויות של הממשלה, כי במקרים כאלה נוחנת הממשלה ערבות לעצמה. מבחינה זו אינני מתנגד לאשור הערבות.

היו"ר י. גורי: אנו דוחים אישור הערבות לישיבת מחר. נתבקשתי על ידי שר האוצר להעלות על סדר היום של הועדה שאלת הסובסידיות.

שר האוצר ל. אשכול: ללא חדווה מיוחדת בא אני לצער אתכם ולבקש אשור לדברים שאינם פשוטים ואינם קלים. מסתבר שעד סוף השנה נצטרך להוציא מהתקציב הכללי סכום נוסף של 30 מליון לירות לסובסידיות. לצערי הרב אינני מסוגל להצביע היום על מקורות ההכנסה. אבל קודם כל יש צורך באשור להוצאת הסכום.

סכום זה דרוש לסובסידיות למצרכים הבאים:
(א) חלב. בתקציב הוכנס סכום של 9 מליון לירות לסובסידיה לחלב. סכום זה היה מבוסס על 45 פר' לליטר ל-200 מליון לירות. מסתבר שחל גידול בתנובת החלב ויהא צורך לתת סובסידיה ל-220-230 מליון ליטר. הקדבר יעלה 6,5 מליון לירות נוספים. ההסכם הראשון עם ענף הרפת נעשה ל-4 חדשים. ההסכם האחרון נכחו יפה עד חודש דצמבר שנה זו. מה יהיה בגמר תקופת ההסכם - אינני יודע. כאשר נקבעה הסובסידיה של 45 פרוטה לליטר היתה הנחה שהשוק ישלם מחיר גבוה יותר בשביל החלב. אולם הואיל ואין משיגים מחיר גבוה יותר, הסובסידיה צריכה להיות גבוהה יותר. אנו רוצים להגיע לכך שהמתישב הותיק יקבל 280 פרוטה לליטר והמתישב החדש - 290 פרוטה. מחיר זה מובטח על בסיס שנוק החלב ב-1958. מחיר נמוך מזה אי אפשר לקבוע, אם איננו רוצים להרוס ענף הרפת.

היו"ר י. גורי: מה יהיה לאחר דצמבר?

שר האוצר ל. אשכול: אינני יודע. אולי אפשר יהיה להעלות מחיר החלב בשוק. אני נאחזתי בתאריך זה כי תוקף ההסכם פג בדצמבר.

(ב) סובסידיה לביצים. בהחאם להסכם עם ענף הלול נקבעה סובסידיה בסכום של 7,5 מליון לירות. בהסכם זה נקבע שתנתן סובסידיה של 40 פר' לביצה ל-250 מליון ביצה. היינו הסכום הכללי של הסובסידיה צריך היה להגיע ל-10 מליון לירות. אבל ההסכם נחתם לאחר שאושר התקציב. לכן יש צורך להוסיף 2,5 מליון לירות. סובסידיה זו מאפשרת החזקת מחיר הביצים בארץ בממדיו הקיימים וכן מאפשרת היא לפרוץ דרך לאכספורט, שהינם אינני יכול להתפאר בו. אבל אם נביא בחשבון שאנו הופכים את המספוא האמריקאי, שתמורתו נצטרך לשלם תוך 30 שנה בלירות ישראליות, לדולרים, הרי זה איננו מעשקים הגרושים ביותר.

י. ספיר: מה ערכו של הדולר המוסף בניצוא ביצים?

שר האוצר: נראה לי שהוא יגיע ל-5 לירות.

(ג) ישיבת ישיבה לסוכר לילדים. עד סוף השנה התקציבית יהיה צורך בסכום של 4,5 מליון לירות למטרה זו;

(ד) זבלים חימיים. בתקציב יש סכום של 1,4 מליון לירות למטרה זו ויש צורך בתוספת של 1,1 מליון לירות;

(ה) סובסידיה לקואופרטיבי התחבורה. אם נמשיך במתן סובסידיה למקורות החברות - ואינו מחייב שכר יהיה עד סוף השנה -

ו) הקטנת ההכנסות מקרן ההשוואה למזון. אנו חשבנו שקרן זו תכניס 14,5 מליון לירות. מסתבר שהורדת מחיר השמן לצרכן תעלה כ-3 מליון לירות. ממכירת בשר קפוא נקבל 4,5 מליון לירות פחות מהצומדן.

בסיכום, במידה ולא נפלה טעות באומדן, יעלו הסובסידיות הללו ב-30 מליון לירות.

ז. יסוזאיוב: לאיזו מטרה אתה מביא לפנינו ענין זה - לדיון, אשור או דחיה?

שר האוצר: לכל 3 המטרות שציננת.

ה. ירובין: מה הבסיס המשפטי להחלטה זו או אחרת של הועדה?

שר האוצר: אני מתאר לי שבאחד הימים נצטרך להביא ענין זה לאשור הכנסת. רצייתי לשתף את הועדה בענין, בטרם יובא לאשור הכנסת.

נ. לויז: האם מחיר הסוכר לילדים נמוך מהסלף-כסט של סוכר יבוא?

שר האוצר: לא.

י. בדר: אני מודה לשר האוצר על מסירת אינפורמציה זו. כי לפי הפרקטיקה הקודמת יכול היה למסור אינפורמציה זו

במסגרת התקציב הנוסף לכנסת הזאת או לכנסת הבאה. אבל אינני יודע מדוע עשה זאת. יתכן שהוא רוצה שהועדה תתנגד, כי התנגדות זו דרושה לו להמשך המו"מ עם הגורמים הנוגעים בדבר. אני מבין שהוא אינו נותן סובסידיה זו בשמחה גדולה ובלב קל.

שר האוצר: בהחלט לא.

י. בדר: כמצב זה, אם הוא יכול להשען על התנגדות ועדת הכספים, תהיה זו עזרה גדולה מצד ועדת הכספים. ואני רוצה לעזור

לשר האוצר.

כל הסובסידיות הללו - למעט הסובסידיה לסוכר - הן סובסידיות לחקלאות ולא לצרכן. אם סובסידיה נחנת לתוצרת חקלאית רק מתוצרת מקומית - זוהי סובסידיה לחקלאות ולא לצרכן. בזה אינני רוצה לומר שאין לתת סובסידיה לחקלאות. זוהי שאלה אחרת לגמרי. ישנם מקרים רבים שצריך לתת סובסידיה לחקלאות מטעמי פיתוח החקלאות בחקופת מעבר ומטעמי בטחון.

אשר לסובסידיה לקואופרטיבי החבורה, אני חושב שזה ענין של שיקול מה זול יותר לאוצר - עליית האינדקס או סובסידיה לתחבורה. מבחינה כלכלית בריאה אני חושב שעדיף מחיר ריאלי. כל המדיניות של הסובסידיות בארצנו היא מדיניות של תרופות ולא מדיניות של בריאות. מבחינה זו אני נמך סובסידיה לתחבורה ובעד מחיר ריאלי.

אשר לסובסידיה לסוכר לילדים, בסובסידיה זו יש אלמנט של עזרה סוציאלית למשפחות מרובות ילדים. ולכן אינני מתנגד לסובסידיה זו. אבל אני חושב שרצוי שפעם נברר אם לא כדאי לתת סובסידיה זו למשפחות מרובות ילדים במזומנים. אני בדעה שיש לתת 4,5 מליון לירות אלה למשפחות מרובות ילדים באופן ישיר.

אני חושב שהקטנת ההכנסות ממכירת בשר קפוא נובעת מעידוד משק הבשר בארץ.

אינני חושב שיש כיש ברור למתן סובסידיה לענף הלול וענף הרפת. אם זה ענין זמני, אני מבין שזה יכול להיות אמצעי זמני, אבל לאורך ימים - אין לכך כל הצדקה. הוא הדין לגבי הסובסידיה לזבלים.

היו"ד י. גורי: אנו נמשיך בירור זה בישיבה הבאה.

א. בהיר: אני מבקש להזמין את שר החקלאות לדיון בענין הסובסידיה לענף הלול וענף הרפת, ואת שר התחבורה לדיון בענין הסובסידיה לקואופרטיבי התחבורה.

היו"ר י. גורי: אם הועדה תמצא לנכון להזמין את שר החקלאות או שר אחר, תעשה זאת. אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום - חלוקת הרזרבה בסך של 250 אלף לירות למוסדות תרבות ואמנות.

הודעתי מעל במת הכנסת, שועדת הכספים הוציאה מהתקציב 250 אלף לירות כדי לחמוך במוסדות אמנות, תרבות ומדע. וועדת הכספים, שלה שמורה הסמכות לחלק סכום זה למטרות השונות, תשתף פעולה עם משרד החנוך ומשרד האוצר ותקיים מגע עם ועדת החנוך והתרבות בעניין זה. ועדת החנוך והתרבות קיימה דיון בנושא זה במספר ישיבות ולבסוף נתגבשו שתי דעות.

ש. פרסיץ: דעה אחת - דעת רוב הועדה.

היו"ר י. גורי: הסיכום הוא של הועדה. אבל הייתה גם דעה אחרת והראיה, שנתנה אפשרות לנציגי הדעה האחרת להופיע בפני ועדת הכספים. וזה נעשה על ידי בעצה אחת עם הגב' פרסיץ; או נכון יותר - אמרתי לגב' פרסיץ שכדאי להזמין לוועדת הכספים משלחת מטעם ועדת החנוך והתרבות, והיא הביעה דעתה שמן הראוי להזמין גם נציגי הדעה האחרת. ואם טעיתי בניסוח הדברים, אני מקווה שיסולח לי. מכל מקום, הזמנו לישיבה זו גם את חברי הכנסת סמילנסקי והקטיין. ועתה נשמע דברי חברת הכנסת פרסיץ.

ש. פרסיץ: הבוחר, בכנסת הראשונה הייתי סירונית בענייני פרוצדורה פרלמנטרית. ובהביאי את חוק חנוך חובה לכנסת הרשייתי לעצמי להפליט מפי: "רוב הועדה החליט כך". החלקה חבר הכנסת גורי ואמר: אין רוב הועדה, אם הרוב מחליט - הועדה החליטה. יתר על כן, אעיד כל הועדות שעמדתי בראשן, כי כאשר אני הייתי מייצגת ועדה, הייתי מייצגת אותה על כל הדעות שהיו בה. ואם דעת הרוב הייתה בניגוד לדעתי, הייתי מוסרת אותן ומגינה עליה. אם לא יכולתי לעשות זאת, ביקשתי מישהו אחר שיעשה זאת.

בעניין הנדון שהובא לפני על ידי מר גורי, בהתאם להבטחתו בכנסת לקיים מגע עם ועדת החנוך - אני מוכרחה לומר שיחסי לעניין זה היה כלקש שעלול לשבור דבשת הגמל.

בעניינים עקרוניים וחשובים העומדים ברומו של עולם - ויסלחו לי חברי ועדת הכספים אם אגיד להם דברים חמורים בסיוע כהונחת של כנסת זו - מרשה לעצמה הכנסת להחליט מבלי להכנס לגופו של עניין, מפני שכך הוחלט במשרד זה או אחר ונתמך על ידי הרוב. רוב מסויים קיים בכל פרלמנט, אבל אם קיימת ועדה שמטפלת בעניינים מיוחדים, לא יתכן שועדת הכספים תקבל החלטה מבלי לתת אפשרות לוועדה להשפיע על מהלך העניין; היינו להוועץ אתה, לשמוע מה הם הדברים העקרוניים המהווים גורם למאבק זה או אחר. ברור שברגע האחרון אי אפשר לשנות מצב זה. אבל חברי הכנסת שיפצו באמת ובתמים לשנות דברים שאינם בסדר בכנסת, ישימו אל לבם אחת משתיים: או שועדת הכספים תהיה הועדה המטפלת בכל העניינים, ואז אריך להרכיב אותה בצורה מתאימה ולבטל ועדת השירותים, ועדת החנוך ושאר הועדה; או שיש לקיים ועדות אלו ובדיון על סעיפי התקציב הנוגעים להן לצרף מספר אנשים מועדת הכספים כועדת כספים הדנה בעניינים אלה.

לגופו של עניין, תיקי חברי ועדת החנוך מלאים בקשות ופניות לרוב. המצב הבלתי בריא שנוצר, שועדת הכספים יכולה להחליט מבלי להמליך בדעת ועדת החנוך, גורם לכך ששולחן ועדת הכספים מוצף אף הוא בבקשות ופניות. בראשית הדיון שקויים בעניין זה שאלנו את נציגי משרד החנוך מה הצעתם בנדון ותשובתם היתה: אין לנו הצעה, פי את הסכום הזה מחלקת ועדת הכספים. בישיבה השניה הביא משרד החנוך את ההצעה המונחת לפניכם. איננו יודעת איך נעשתה חלוקה זו. אחנו לא קויים שום מגע בעניין זה. עברתי על ה"רשימה" ולא יכולתי להבינה אלא מתוך הנחה שמחלקים את התמכות האלה בין "מיינע יידען" ו"דיינע יידען"; מה שאפשר יותר למיינע יידען ומה שאפשר פחות לדיינע יידען. ואז הצענו הצעה מסויימת שנדונה בשתי ישיבות ונתגבשה כהצעת הועדה. נוסף להצעה זו היו עוד שתי הצעות - האחת של מר סמילנסקי והשניה של גב' הקטיין. בהצעות אלו ישנם שני סעיפים המשותפים לדעת הועדה, ואילו ביתר הסעיפים תמכו סמילנסקי והקטיין בהצעת משרד החנוך.

בשיחה עם יו"ר ועדת הכספים, מר גורי, מסרתי לו על מהלך העניינים. מזה לא נבע שיש דעת מיעוט בוועדת החנוך וצריך היה להזמין מישחו אחר. אני מעריכה את מר סמילנסקי לא רק כחבר הוועדה, ולא אתנגד לשבח אתו באף מקום. אבל ישנם חוקים פרלמנטרים ואותם צריך לכבד. אם רוב הוועדה החליט - הוועדה החליטה.

לגופו של עניין, הובעה לפניכם עמדתה של ועדת החנוך והתרבות הדורשת לשנות רשימה זו ומבקשת מכם לשמוע נימוקיה. זוהי הצעה לחלוקת הדברזה בסך של 250 אלף לירות לצרכי תרבות ואמנות. והיא מתחילה בשני סעיפים השייכים למדע והשכלה גבוהה - אוניברסיטת תל-אביב ואוניברסיטת בר-אילן. יכולים חברים לשאול מה ענין שמיטה להר סיני, אבל כחברי ועדת הכספים אתם צריכים לעמוד על הפרדוקס, ששני מוסדות אלה שבכל אחד מהם לומדים 400 תלמידים, ושניהם עושים מלאכתם באמונה לא קבלו שום תמיכה עד אשר חוק המועצה להשכלה גבוהה. משחוקק חוק זה נתנה למוסדות אלה תמיכה של 40 אלף לירות לכל אחד מהם. בעבר קבלה האוניברסיטה בתל-אביב תמיכה זעומה של 7500 לירות ואוניברסיטת בר-אילן לא קבלה אף פרוטה. תמיכה של 40 אלף לירות פירושה 140 לירות לסטודנט לשנה במקום 1500-2000-2500 לירות לסטודנט הלומד באוניברסיטת ירושלים ובטכניון. לאחר שבהשתדלותו ומסירותו של מר גורי הושג סכום נוסף של 250 אלף לירות למוסדות תרבות ואמנות ומדע, נשאלת השאלה, האם אנו צריכים להמשיך בדרך ההפליה - שכולנו ראינו את תוצאותיה בשבוע האחרון - ולא לתקן את היחס לשני מוסדות אלה.

ז. סוזאייב: עניינים אלה כלולים בתחום השיקולים הפוליטיים?

ש. פרסיץ: אני דנה בענייני תרבות וחנוך לגופם. אינני רוצה לחשוך בכשרים, אבל המעשים שנעשו מעוררים מחשבות מרות. ואני מבקשת את הוועדה שתמנע דברים אלה ותתקן את הדברים המעוררים את הרושם של הפליה. בוועדה היתה הצעה מרחיקת לכת, אבל בסופו של דבר התאחדו על ההצעה המוסכמת הבאה:

(א) להוסיף לאוניברסיטת תל-אביב 25,000 ל"י ולאוניברסיטת בר אילן 25,000 ל"י. זוהי תוספת קטנה ובלתי מספקת, אבל יש בה סימך לעידוד והתחשבות ורצון לתקן מעוות.

(ב) להוסיף 5000 לירות לתזמורת הפילהרמונית;
(ג) לקרן הספריות של רעיית הנשיא - 5000 לירות. להצעה זו הסכים גם המיעוט.

(ד) להוסיף לבי"ס "בצלאל" 5000 לירות. גם להצעה זו הסכים המיעוט.

(ה) 2000 לירות ל"ארכיון פבזנר". זהו ארכיון העתונות מהיום הראשון להוסדה. מקים הארכיון הוא יהודי משוגע לדבר שעושה בגופו, כמעט ללא תמיכה, מעשה גדול ואינו זוכה לתמיכה כלשהיא מהמדינה.

הייתי רוצה שתעברו על הרשימה הארכיב של תמיכות לבית גורדון, בית שטורמן ומוסדות דומים ותשוו תמיכה זו לתמיכה המוצעת למכון ז'בוטינסקי. מדוע ההפליה הזאת? מדוע לא ניתן למכון זה את האפשרות להתפתח בעזרת כספי האומה? הוועדה מציע להגדיל את התמיכה במכון ז'בוטינסקי ב-7500 לירות.

אנו מציעים להגדיל את התמיכה לאקדמיה למוסיקה בתל-אביב ב-5000 לירות. האקדמיה למוסיקה בירושלים זכתה בבנין נהדר ויכולה לפתח פעולתה בכבוד. מוסד זה מחלבט אמנם בקשיי תקציב, אבל הוא קבל תקציב וקבל תוספת לתקציב. לעומת זאת האקדמיה למוסיקה בתל-אביב, שהקימה לנו אמנים בעלי שם, עושה עבודתה במקום בלתי-מתאים, ולה זורקים פרוטות שמשפילות את כבודה.

מוסד הרב קוק הודיע, שגם לאחר שקבל הקצבות ותמיכות הוא מחלבט עדיין בקשיים תקציביים ואין להשוות את התמיכות שנתנו לו לאלו שנתנו למוסד ביאליק. הוועדה החליטה להמליץ בפני ועדת הכספים להעמיד את התמיכה למוסד זה על 6500 לירות.

הארכיב של הציונות הדתית, לא בא לכלל בטוי ברשימה

של משרד החנוך והוא מקופח כל שנות קיומו. הועדה מציע לקבוע למוסד זה תמיכה של 3000 לירות.

ברצוני להסביר נימוקי הועדה להגדלת התמיכה בבי"ס "בצלאל". בי"ס זה קיים 50 שנה. אין לו סטטוס של בי"ס תיכון או בי"ס גבוה; הוא מלמד את חניכיו על פי תכנית של בי"ס תיכון. אבל אין לו כסף לשלם למוריו את המשכורת של מורה תיכוני.

אם מצאתם לנכון במלאות 40 שנה לתיאטרון "הבימה" להכיר בו כמוסד קרוזו-לאומי ולקבוע לו תמיכה מיוחדת, הרי ראוי וראוי בי"ס בצלאל שבשנת החמשים לקיומו נאפשר לו לקבל סטטוס של בי"ס תיכון.

י. סמילנסקי: רצוי שהגב' פרסיץ תאמר כיצד היא חושבת לאזן את הסכום הכללי.

היו"ר י. גורי: אני מסרתי את הדברים לוועדת הכספים והם רשומים בפרוטוקול.

י. סמילנסקי: שאלת חלוקת התמיכה למוסדות תרבות ואמנות היא שאלה חמורה

השיטה שנהגו בה בפרקטיקה של הכנסת עד כה, נדמה לי שאינה

מתאימה. ישנם מוסדות תרבות ואמנות רבים וכל אחד מהם תובע תביעות

ומוכיח, שאלמלא יקבל תמיכה, הוא ייסגר. אבל הסכום הוא מוגבל. ובשעה שבאים

לחלק את "העוגה" הקטנה הזאת, נדמה לי שאין מוצא אלא ליצור גוף מסויים, בין של הפנסה ובין מועצה צבורית, לפי חוק מיוחד שיקבע איך ומה מחלקים.

כל שאר האפשרויות הן מהירות מדי. אתה קורא תזכיר או שומע עדות, אבל אינך מתעמק באופן יסודי, ומתוך כך יש הרגשה שהדברים נעשים באופן שרירותי.

לא מתוך כוונה רעה אלא מתוך כך שהדברים נחתכים מניה וביה. במידה שהמדינה קובעת במוסדות אמנות ותרבות וחומה ניכר בהם, הדבר צריך להיות מכולל ביתר יסודיות על ידי גוף מיוחד...

ז. סוזאייב: מדוע לא על ידי ועדת הכספים?

י. סמילנסקי: אין לי התנגדות, אבל אני חושב שהפתרון הוא - חוק מיוחד

להקמת מועצה שתקום לענין זה ותגיש הצעות מוסמכות לחלוקת

הסכום. וקנה המידה צריך להיות - מה מביא יתר תועלת לצבור. גם ביחס לחלוקת

הסכום הנדון קנה המידה שהיה נר לרגלי המיעוט היה - הדברים הדוחקים והזועקים ביותר וטובת הצבור כולו.

אשר לשתי האוניברסיטאות, אינני חושב שתקציב צנוע המיועד

למוסדות אמנות ותרבות המקבלים כל אחד 5000 לירות, לא נועד לפתור בעיות

של מוסדות חנוך. אם מכירים שיש צורך במתן תמיכה למוסדות אלה, הם צריכים

לקבל את התמיכה מהתקציב שמקבלת האוניברסיטה ומוסדות חנוך אחרים. לפיכך,

ולא משום שאנו מתנגדים לתמיכות...

מ. חזני: מתוך עקביות היית צריך למחוק את התמיכה בסכום של 1000

לירות לשני מוסדות אלה.

י. סמילנסקי: אכן, לדעתי, סכום זה אינו שייך לחקציב זה. אבל מכיוון

שנקבע כבר, לא רציתי להתנגד. אבל תוספת של 50 אלף

לירות נראית בעיני בלתי פרופורציונלית.

הצעתנו היא להוסיף מתוך הרזרבה, מבלי לקצץ באף

אחד מהסעיפים, - ומתוך הנימוקים שהביאה הגב' פרסיץ - סכום של 5000

לירות לבית הספר "בצלאל"; ו-5000 לירות לקרן הספריות של רעיית הנשיא

מתוך הערכה לפעולה זו. אילו הייתה הרזרבה גדולה יותר, הייתי מציע לדווח

סכום גדול יותר, כי מפעולה זו נהנה כל הצבור והיא נעשית בצורה צנועה

מבחינת ההוצאות ובצורה יעילה מבחינת האפקטיביות של הפעולה. לבית שטורמן -

2500 לירות משום שהוא משרת צבור גדול של חקלאים הנמצאים במרחק גדול.

ואינו קשור לשום גוף צבורי.

לא נתנגד לתוספת 1000 לירות ל"בית לבנון" אף על פי

שהוא נזון מהתקציב העירוני ובא על מלוא ספוקו. אבל כאות הוקרה למפעל

הנשא על כתפי יחיד אנו מסכימים לתוספת של 1000 לירות. הוא הדין לגבי

האקדמיה למוסיקה בחל-אביב; לא נתנגד לתוספת של 2500-2000 לירות. כל אלה בתנאי שישארו בתחומי הרזרבה וישאר סכום מסויים לחמרון במידך שחוך השונה יתהוו צרכים מיוחדים. הצעת המיעוט מסתכמת ב-16,000 ל"י.

ש. פרסיץ: אני מוכרחה לומר שעד עתה לא שמעתי הצעות המיעוט בענין "בית לבנון" והאקדמיה למוסיקה בחל-אביב.

היו"ר י. גורי: אני רואה חובה לעצמי להעיר מספר הערות. ואגיד דברי בצורה מאופקת, אם כי לא אסתיר מכם שכולי נסער מדבר אחד שאמרה הגב' פרסיץ.

אין לפתור כל הבעיות הכאובות של צרכי מוסדות נחמכים בשדה התרבות, האמנות והמדע על ידי תוספת של רבע מליון לירות. אתם יודעים שיש לנו תיק גדול מלא תביעות של מוסדות. מוסדות רבים פנו אלי וקבלתי משלחות לא מעטות. היות ווידת הכספים אינה יכולה להתפנות לקבלת משלחות, אני עושה זאת. אינני מביין מדוע ועדת החנוך והתרבות תובעת לעצמה סמכויות בענין הרבע מליון לירות בהיקף הרבה יותר גדול מכפי ששמור לה בתקנון הכנסת. לגבי תקציב החנוך המסתכם ב-91 מליון לירות אין ועדת החנוך והתרבות - ולא בעדה אחרת בכנסת - תובעת לעצמה סמכות כזאת. קיים סדר מסויים שלועדת הכספים מסורה הסמכות להכין את התקציב לקריאה שניה והשלישית. יוצא מן הכלל אחד שהיה כל השנים - ואני שמרתי על קיומו - היה לגבי תקציב משרד החנוך והתרבות, שנדון תוך שיחוף עם ועדת החנוך והתרבות. אם חושבים שצריך לשנות סדרי הדיון בתקציב, זה ענין כללי שאינו נוגע רק לתוספת של רבע מליון לירות.

הגב' פרסיץ אמרה - וזה היה המשפט שהספיר אותי - שחלקו אה הסכום של הרבע מליון לירות ל"מיינע יידען" ו"דיינע יידען". אני חושב שחכונה היא שאם ישנם מוסדות הטבועים בחותם מיוחד של "מיינע יידען" אלה הם בית שטורמן, בית גורדון ותיאטרון "אהל" אלה הם מוסדות הטבועים בחותם "מעמדי" וכל השאר הם כלל-ישראליים. חלקם של כל המוסדות הללו בתוספת זו מגיע ל-25 אלף לירות; הווה אומר - 10 אחוז מכלל התוספת. פרט למוסדות אלה ישנם 20 מוסדות: אוניברסיטת תל-אביב, אוניברסיטת בר-אילן, מוזיאון תל-אביב, בי"ס בצלאל, התיאטרון הקמארי, בית טרומפלדור, מכון ז'בוטינסקי, האקדמיה ללשון העברית, האקדמיה למוסיקה בירושלים, האקדמיה למוסיקה בחל-אביב, אגדות הסופרים והברית העברית העולמית. מי הם "דיינע יידען" ומי הם "מיינע יידען"?

אם אנו מציעים כאן רק 2000 לירות למכון ז'בוטינסקי ולא 7500 לירות, אין זה מתוך חוסר יחס לזכרו של ז'בוטינסקי ולמכון ז'בוטינסקי. אינני יודע אפוא מדוע החלוקה הזאת של "מיינע יידען" ו"דיינע יידען".

לגופם של דברים, כבר אמר בצדק מר סמילנסקי, שאין לפתור בעיית האוניברסיטאות במסגרת הרזרבה של 250 אלף לירות. סכום זה לא נועד למטרה זו. הוא נועד לחמוך במוסדות מתמוטטים, שבשבילם תמיכה זו היא בבחינת אוויר לנשימה. יכולה להיות טעות בהערכה, אבל ברור ששני מוסדות אלה אינם מתמוטטים. עכשו הם מקבלים 50 אלף לירות כל אחד מתקציב המדינה. האוניברסיטה תל-אביב נישאת על גבה של עיריית תל-אביב, שאיננו גב צר ביותר. אוניברסיטת בר-אילן נישאת על גב צר יותר, ומגיע לה, אבל אי אפשר להגיד שהיא עומדת בפני התמוטטות.

לא אגזול מזמנה של הועדה כדי להסביר מדוע הוכנסו לרשימה מוסדות אלה ולא אחרים ובסכומים אלה ולא אחרים. אני מצוייד בכל החמר. גם משרד החנוך מצוייד בכל החמר, כי הוא משמש כתובת לכל הפניות במשך כל ימות השנה ולא רק בקשר לחלוקת הרזרבה, אף כי אני מוכן להסכים לדעתו של סמילנסקי שזה אינו מספיק, כי משרד החנוך אינו מתפנה לטיפול בצרכי תרבות באופן מיוחד.

הגב' פרסיץ, היו"ר ועדת החנוך והתרבות, מציע אזור הסכום, אולם אזור זה נעשה על חשבון הרזרבה של השר. היא משאירה לשר 3000 לירות במקום 38,000 לירות. שר החנוך טוען שסכום זה נחוץ לצרכים בלתי צפויים מראש ואנו קבלנו נימוק זה.

ועדת החנוך מציעה שלא לתת לאקדמיה למוסיקה בירושלים 20 אלף לירות אלא רק 5000 לירות. אנו שמענו שבסכום זה תלוי קיומו של המוסד. אם אנו נותנים לאופרה סכום גדול יחסית, הרי זה משום שאנו יודעים שהאופרה שומדת בפני התמוטטות. העובדה שד"ר בדר הוא חבר המועצה

הצבורית למען האופרה אינה מטביעה על האופרה חותם של תנועת החירות. זהו מוסד כלל-ישראלי, מפעל האופרה מפרנס 200 משפחות שמקציתן עולים חדשים. אפילו מכוון ז'בוטינסקי איננו טבוע בחותם "דיינע יידען". זהו מכוון שלכולנו יש בניו בו.

לאקדמיה ללשון העברית ניתן סכום של 63000 לירות. מוסד זה לאחר שעבר למשכנו החדש וצריך להתארגן מחדש זקוק לתמיכה נכרת. לא אחפאר שאני בקיא בכל נבכי הסוגיות של מוסד זה. אבל הוסבר לנו שהסכום שנקבע הוא סכום מנימלי לקיומו של המוסד. תחילה הגיש המוסד הצעת אחקצ'וב בסכום של 250 אלף לירות. אחר כך הגיש הצעה שניה בסכום של 130 אלף לירות ולבסוף הגיש הצעה בסכום של 93 אלף לירות. אמנם אפשר לומר שאם בסופו של דבר הגיש הצעה בסכום של 93 אלף לירות סימן הוא שההצעה הראשונה היתה מוגזמת. אבל אינני מקבל על עצמי לשפוט על כך.

אינני נוטל לעצמי רשות לומר, שאני מוחה נגד דבריה של הגב' פרסיץ על חלוקה ל"מיינע יידען ודיינע יידען", אבל אני אומר שאני מתקומם נגד אמירה זו.

ש. פרסיץ: אני מבקשת להשיב על דברי מר גורי, אלא שהשעה היא 11.00 ואני חייבת ללכת לישיבת ועדת החנוך. אני מוכרחה להוציא טעות מלבכם, כי ישנם דברים שמר גורי מסר בצורה שאינה מחאימה למציאות.

היו"ר י. גורי: איזו מציאות - דמיונית או קיימת?

גב' פרסיץ: אינני עוסקת בדמיונות אלא במספרים. איך אפשר לומר שאני הצעתי בשם הועדה 5000 לירות לאקדמיה למוסיקה בירושלים?

היו"ר י. גורי: אם טעיתי - הסליחה אתך.

ש. פרסיץ: אתה טעית לא רק בזה.

היו"ר י. גורי: תפרטי לנו בבקשה את הצעתך.

ש. פרסיץ: אני מציעה להוריד מהרזרבה 35 אלף לירות; מהאקדמיה למוסיקה בירושלים - להוריד 7000 לירות ולהשאיר 13,000 לירות.

(המשך הישיבה רשמה אמ)

מאגודת הסופרים להוריד עשרים אלף ל"י, מהאקדמיה למוסיקה 7000 ל"י, לשון עברית - 15000 ל"י, לקטרי היתה תוספת של 15 אלף ל"י ואנו מציעים להוריד 4000 ל"י, לאוהל היתה תוספת של 7500 ל"י ואנו מציעים להוריד 1500 ל"י.

חפצתי להסביר מדוע מציעים אנו להוריד סכומים אלה. חייבים אנו להיזהר מאד בעניינים אלה מלשים בפי חברינו דברים אמרום. יש ברשימה זו מספרים המעוררים את הרושם, שיש מיינע יידען ודיינע יידען. מוסדות כבית גורדון או בית שטורמן, שיש להם רוב גדול בכנסת, קיבלו בתקציב זה העלאות גדולות ביחס. לעומת זאת בית ז'בוטינסקי לא קיבל פרוטה. הוא הדין בית פבזנר.

הי"ר י. גורי:

אני רוצה להביא לידיעת חברי וועדת החינוך והתרבות, שטרם טפלנו בכל התביעות והבקשות. יהיה עלינו עוד לדון בבית לוחמי הגיטאות, יש תביעה של ההתיישבות בספר וכו'.

י. סמילנסקי:

אני הייתי רוצה להביע את דעתי נגד ההפחתות בכמה מן הסעיפים.

הי"ר י. גורי:

אני מוכן להזמין לישיבת וועדת הכספים שתטפל בנושא זה את יו"ר וועדת החינוך והתרבות ואת חבר הוועדה סמילנסקי, אולי גם את חברת הכנסת הקטין, כמשלחת מטעם וועדת החינוך והתרבות.

ש. פרסיץ:

וועדת החינוך לא בחרה בבאי-כוח.

א. בהיר:

וועדת החינוך היא המוסמכת להחליט אם תשתף בישיבתנו אך ורק יושבת-ראש הוועדה, או משלחת שלמה.

א. הרצפלד:

הייתי רוצה לשאול את חברי וועדת החינוך מדוע לא נזכר ברשימתם ענין לוחמי הגיטאות?

ש. פרסיץ:

הם לא פנו אלינו.

הי"ר י. גורי:

אנו מודים לכם.

משכורת השופטים

=====

הי"ר י. גורי:

בענין משכורות השופטים הועלו הצעות על ידי ששה מחברי הוועדה: ח'נני, בהיר, אפרתי, נדר ורובין.

בצדק אפשר לשאול: אם ליו"ר אין כל דעה

בענין זה מאחר שהנא עצמו לא העלה כל הצעה? על כן אציע לוועדה לא לעשות ומכאן יסתבר מה שצריך לפי דעתי כן לעשות.

אינני מייעץ לוועדה לקבוע תוספות אך ורק

לשופטי השלום, אף על פי ששופטי בית המשפט העליון ושופטי בית המשפט המחוזי הביעו את נכונותם לזאת בשלב זה על תביעתם.

אין אנו באים לשנות משכורות, לשנות עקרונות,

לנתק את שופטי בית המשפט העליון מהשרים, ואת שופטי בית המשפט המחוזי משופטי בית המשפט העליון, אלא לסתום את הפער שנוצר עקב התוספות שהוצעו שניתנו לאקדימאים ב-4 צנורות:

(א) בדרך של שינוי מבנה הוותק;

(ב) בדרך של מתן תוספת, אם על ידי רישום שעות

נוספות ואם באופן כללי, הנושאת במס הכנסה של 33% בלבד;

ג) בדרך של מתן תמיכה לספרות מקצועית, העולה על התוספת לספרות מקצועית שניתנה עתה, והרי א"א לטעון, ששופט שלום זקוק לספרות מקצועית בשעור יותר קטן משזקוק לה המהנדס.

ד) הפרש סמוי מן העין, והוא - הרה-תישבוץ. אמנם כאן אי אפשר לטעון לסתימת הפער. כאן המדובר במדיניות של כל משרד באשר לשימוש בכוח אדם. אולם בעקיפין, לא במישרין, גם בכך יש משום הרחבת הפער.

אם נצרף רק את שלושה הגורמים הראשונים, הרי כדי להגיע לסתימת הפער יהיה עלינו לתת תוספת של מאתיים ל"י, כך שישאר נטו של 81 ל"י, אותו נטו הנשאר לאקדימאים כשהם מקבלים 125 ל"י.

שנוצר הנחתנו הראשונה צריכה להיות, כי אין הצדקה לסתום את הפער/אך ורק לגבי שופטי השלום ולהשאיר את הפער הקיים לגבי שופטי בית המשפט המחוזי והעליון.

הנחה שניה - אין אני מייעץ לתת את התוספת של 200 ל"י לחודש בצנור אחד בלבד. בדרך כלל טוב היה אילו כל סוגי האקדימאים היו מקבלים משכורת הנושאת במלוא העול של מס הכנסה, אולם לא היה זה מדיניות טובה מצדנו אם נוציא מסכלול סוגי העובדים את השופטים בלבד בתוקף הסמכות הפורמאלית שניתנה לנו לגביהם ונסטה מהשיטה הלא-טובה שנקטו בה לגבי כל סוגי האקדימאים.

מכאן מסתבר כי מציע אני לוועדה לתת תוספת לכל מערכות השיפוט.

שנית, אין לתת תוספת של מאתיים ל"י ברוטו לחודש, כך שעל כולה יחולו ניכויי מס-ההכנסה ללא הגבלות, אלא - וכאן קיימות שתי דרכים - לתת תוספת של 125 ל"י כלשאר האקדימאים, או לחפש דרך אחרת כדי לפתור את הבעיה ולסתום את הפער של שמונים ל"י נטו לחודש, וזאת על ידי מתן מפרעה בסכום של שמונים ל"י לחודש. בעלי ההצעה האחרונה הם חברי הוועדה בהיר וקרגמן.

י. קרגמן: בענין זה אדבר במלוא גילוי הלב: קודם-כל אין להפריד בין שופטי השלום ושאר השופטים. תוספת יש לתת לכולם.

שנית, נקודת המוצא שלי היא, כי באפריל 1960 ייערך דיון על מבנה מס ההכנסה ובייחוד על השעור השולי הגבוה. אינני יודע מה תחליט הכנסת ומה תחליט וועדת הכספים, אולם לכל תוספת למשכורת, כלמטבע, יש שני צדדים: הברוטו והנטו. כולנו מסכימים, כי כדי להגיע לסתימת הפער יש לתת תוספת של 81 ל"י בנטו. תוספת של 81 ל"י לנטו מחייבת תוספת ברוטו של 200 ל"י לחודש. אולם, אם תבוא הכנסת בבוא הזמן ותשנה את שיטת המס בשעור השולי הגבוה יצא, כי השופטים יקבלו תוספת לא של 81 ל"י בלבד, אלא אולי של 120 ל"י.

אינני חושב, כי יהיה זה הוגן מצדנו, אם חדשים מספר לפני הדיון במס ההכנסה נקבע תוספת של מאתיים ל"י כעובדה מוגמרת.

על כן אני מציע לתת לשופטים תוספת של 80 ל"י לחודש על חשבון, וכמקדמה.

ד"ר קיטרון: לענין הרה-תישבוץ ברצוני להוסיף, כי אין

הרה-תישבוץ חל על אותן הדרגות הבאות בחשבון להשוואה עם שופטים.

דבר שני, ברצוני להעיר להצעת ח"כ קרגמן מבחינה משפטית.

היו"ר י. גורי: טוב, אולם לאחר מכן.

א. בהיר:

יש ללכת בשלש דרכים: א) קודם כל, על

הוועדה להחליט כי התוספת תינתן החל מ-1.53.

ב) חישוב הוותק של השופטים יהיה כחישוב

הוותק אצל כל שאר האקדימאים.

ג) סכום המפרעה בסך של 81 ל"י.

י. בדר:

אני מסכים שאי אפשר לקבוע תוספת למשכורת

שתכנים אותנו עם השינויים במס ההכנסה

לקומפליקציות. לעומת זאת לא שוכנעתי ששיטה זו היא הטובה ביותר,

ואני חושב שמוטב לתת לשופטים אותה תוספת שבנתנה לשאר האקדימאים -

תוספת כווננות. אינני מוכן להיהרג על כך, אולם אני רוצה לשכנע

אתכם: דברנו רבות בגד מפרעות, ועל כן אינני חושב שיש לתמוך בכך.

שנית, הדעה שעורי מס ההכנסה ישתנה החל מ-1.4 אינה אלא היפוטטיז

וההחלטות שלנו לתוספת כווננות יש בה מידה של התחסדות: למה להיור

חסידים דווקא לגבי השופטים כששאר העובדים האקדימאים מקבלים

כבר תוספת כווננות ובלי בושה.

ז. סוזאייב:

אני מוכן לתמוך בכל הצעה שתקבל כאן רוב,

אולם לדבר אחד אני מתנגד: נכון שהממשלה

נתנה לאקדימאים משכורות ותוספות מתוך יצירת פיקציה, אולם

אל לנו לתת ידינו במישרין לאישור פיקציה זו, דבר שאינו מכובד

לגמרי.

גם לא הייתי תומך בהצעת ח"כ קרגמן. אין

זה מכובד לתת סך מדוייק של 81 ל"י, שהוא הפרש הפער. לדעתי,

יש לתת להם סכום עגול, כי פסול העקרון של מתן תוספת מדוייקת

של נטו. ניתן להם איפוא תוספת גלובלית.

י. בדר:

אני מבין למה הכוונה כאשר אומרים אחד באפריל

אולם אז נכנסים אתם לסבך בתקופה שעד ל-1.4.

כי אם יהיו שעורי מס ההכנסה יותר נמוכים, הרי על הזמן בדיעבד

יחולו חוקי מס ההכנסה הקיימים. יהיה עליכם איפוא לקבוע עד ה-1.4

משכורות יותר גבוהות ומיום 1.4.60 משכורות יותר נמוכות, הכל

בהתאם לשעורי מס ההכנסה.

א. בהיר:

אני מוכן לקבל את המהלך שמציע חבר הכנסת

בדד. תמכתי בענין המפרעה, כי שמעתי,

שהשופטים עצמם מתנגדים לענין תוספת הכווננות; עוד יותר משהתנגדו

לכך שאר האקדימאים.

על כל פנים הייתי מציע לקרא לשופטים ולשאול

מה רצונם הם: המעדיפים הם 125 ל"י לחודש ומס הכנסה שאינה עולה

על 35%, או - תוספת של 80 ל"י נטו מתוך הנחה שהמשכורת הסופית

תיקבע בהתאם לשעורי מס ההכנסה.

ח. רובין:

הצעתי פשוטה: אני מציע לתת לשופטים תוספת

של 200 ל"י ברוטו. אם יהיו שינויים במס

ההכנסה - נחזור לדון בכך.

אם לא תקבל הצעתי זו - אני מציע לתת

לשופטים תוספת של 80 ל"י כייצוג. זה קו נסיגה אחרון שלי.

אני תומך בהצעתו של ח"כ רובין.

ב. לוי:

ההערוח שרציתי להעידן הושמעו כבר על ידי

הכנסת בדר וסוזאייב.

ד"ר קיטרון:

אני מבין שעל ספרות מקצועית ועל וותק אין

להרחיב את הדבור, כי הדברים מוסכמים.

לדעתי, אין זה רצוי אם תנהג וועדת הכספים לגבי השופטים באותה דרך שנהגה הממשלה לגבי עובדי המדינה. אין וועדת הכספים מוסמכת לקבוע סכום כלשהו שעליו לא יחול המס. רק שר האוצר רשאי להורות על תוספת מסוימת שעליה יחולו אותן ההוראות החלות על שעות נוספות. אין זה איפוא רצוי שוועדת הכספים שהוסמכה לקבוע משכורות תקבע משהו החלוי בחסדו של שר האוצר.

אשר למפרעה של 81 ל"י. גם אני חושב שאין זה נאה שתיקבע מפרעה המכוונת בדיוק לפי נטו. כאן דווקא יש מוצא של כבוד. המדובר בשנתיים ובסך של 81 ל"י לחודש ואם הינתן המפרעה בסך של 2000 ל"י יצא כי המדובר ב-83 ל"י לחודש.

י. בדר: גם מפרעה חלוייה בחסדו של שר האוצר.

היו"ר י. גורי: לצורך הוויכוח אוציע את ההצעות שלא קיבלו כאן תמיכה:
הראשונה - תוספת ייצוג. אני מבין כי בקרב חברי הוועדה אין לכך תמיכה.
השניה - אני מבקש מח"כ בהיר להסיר את הצעתו להזמין את השופטים ולשאל מה בפיהם.
א. בהיר: מסכים.

היו"ר י. גורי: הצעה זו איפוא גם היא נופלת.
נשארות עתה שלוש הצעות יסוד, והן:
א) תוספת של 200 ל"י לברוטו, כהצעת חבר הכנסת רובין, הנתמכת על ידי חבר הכנסת לוין; ב) הצעת חבר הכנסת קרגמן לתוספת נטו של 80 ל"י בדרך; ג) ההצעה לתת תוספת של 125 ל"י לחודש כלשאר האקדימאים.

לפני שאנו ניגשים להצבעה, הייתי מבקש את חבר הכנסת רובין ואת חבר הכנסת לוין לא להילחם על הצעתם לתת מאתיים ל"י, כי לא כל בסמכות שניתנה לנו יש להשתמש. נכון שניתנה לנו סמכות פורמאלית, אולם לא ציבורית-חברתית שאנו נתייצב על דרך של מתן תוספת של מאתיים ל"י, שהיא אמנם תקינה ובריאה אך שונה מהדרך שהלכה בה הממשלה. אני למשל איני רואה לעצמי כל זכות צבורית וחברתית להסתבך בענין זה ולתת לשופטים תוספת ברוטו, בה נשעה שלשאר האקדימאים ניתנו תוספת אחרות.

ההבדל בין ה-80 של ח"כ קרגמן וה-125 של ח"כ בדר איננו עקרוני, כי פיקציה קיימת בשתי הדרכים ועלינו רק לבדל לעצמנו את הדרך המתקבלת יותר על הדעת.

מאחר ששתי הדרכים הן פיקציה, הריני בא ואומר: אינני מזדעזע מן המפרעה, כמו שהזעזעתי קודם לכן, כי קודם רצינו לתת מפרעה כללית ואילו עכשיו אנו רואים בזה אחד האלמנטים לסתימת הפער בצורה זמנית.

אף על פי כן נראית לי יותר ההצעה בדבר 125 ל"י.

י. ספיר: קביעת משכורות השופטים הוצעה מכלל עניני קביעת משכורות בהימסרה לוועדת הכספים. כנך התכוון המחוקק לומר, שאין כל קשר בין מה שייעשה וייקבע לגבי השופטים ובין מה שייעשה וייקבע לגבי שאר האקדימאים במדינה. אין כאן צמידות פרשיות של גלים. אם עשתה הממשלה משגה ומחפשת לה שטות - אין אנו צריכים להיגרר אחריה. השאלה היא: מה אומר המושג של מפרעה מבחינת מס ההכנסה?

היו"ר י. גורי:

פטור.

ח. רובין:

אני רוצה לחזק את הדברים שנאמרו על ידי היועץ המשפטי: אין לנו כל סמכות לתת הנחות ממס הכנסה. סמכויות כאלה נתונות בידי שר האוצר. אך גם הסמכויות האלה הנמצאות בידי שר האוצר מוגבלות דק לפיריון עבודה ורק לשעות נוספות. כאשר לכל שאר הפרשי השכר שמשלמים אותם באופן חד-פעמי - חלים הניכויים הרגילים.

ד"ר קיטרון:

לא על מפרעות.

י. בדר:

מפרעה איננה הפרשי שכר.

ד"ר קיטרון:

אם נקרא לזה הלוואה, בוודאי שאי אפשר לנכות אפילו פרוטה.

היו"ר י. גורי:

אני מבקש את חברי הוועדה לקבל את הצעת ח כ בדר. אם בלאו הכי קובעים אנו דבר פיקטיבי, הרי עדיפה הדרך שהלכו בה כבר לגבי עובדים אחרים. אני עומד על הצעתי.

י. קרגמן:

י. בדר:

אני שונא את הענין של מתן תוספת של 125 ל"י. הייתי מעדיף לתת תוספת ברוטו של 200 ל"י, אולם ברור לי כי אז תהינה צרות. נכון שהדבר פגום, אולם הוא סוּתם את הפרשה.

היו"ר י. גורי:

אנו ניגשים להצבעה: לפנינו שלוש הצעות: האחת - לתת תוספת ברוטו של 200 ל"י, השניה - לתת תוספת של 125 ל"י כלשאר העובדים, השלישית - לתת הלוואה או מפרעה בסך שמונים ל"י בערך.

ה צ ב ע ה

- 1 - בעד מתן תוספת של 200 ל"י -
- 3 - בעד מתן הלוואה או מפרעה -
- 5 - בעד מתן תוספת של 125 ל"י -

ההצעה האוּסרת לתת תוספת של 125 ל"י לחודש בפטור של 35% ממס הכנסה - נתקבלה.

היו"ר י. גורי:

ועתה אני מבקש להטיל על היושב-ראש יחד עם חבר הכנסת בדר, חבר הכנסת רובין ד"ר קיטרון, לנסח מכתב וליישב את הנוסח מבחינה חוקית, ואז - להביאו בפני מליאת הוועדה.

ז. סוזאייב:

אני רוצה למסור הודעה בעקבות ההצבעה:

הצבענו בעד ההצעה לתת הלוואה. אנו מתנגדים להצעה שנתקבלה על ידי רוב הוועדה, מפני שהיא יוצרת פיקציה, היא מאשרת סידור פגום שנעשה על ידי הממשלה בקביעת משכורת לפקידות בכירה ואנו בהחלטתנו זו נתנו גושפנקה לדרך לא טובה זו גם לגבי השופטים. וועדת הכספים של הכנסת לא היתה צריכה ליצור פיקציה לגבי שופטים, שכל אזרחי המדינה חייבים בכבודם.

גם אני אמסור הודעה:

י. דבר:

סידור של תוספת כוונות הוא פגום, אך התחשבנו בו כי הוא עובדה קיימת. אם רוצה מישהו מאתנו לשלול סידור כזה - ישלול אותו לאורך כל החזית, בכללותה ולא רק לגבי סוג עובדים אחד.

אני מכבד שופטים, אבל אני מכבד גם רופאים ומהנדסים. גם להם יש כבוד, ואם הם יכולים לקבל תוספת כוונות, הרי גם שופטים יכולים לקבל אותה.

אני חוזר ואומר בבטחון, כי הסדר זה הוא היחידי, הקולע למטרה של סתימת הפער בשלמותו בלי סיכונים ותיקונים לעתיד לבוא.

אני שואל: האם זה דבר סודי?

ז. סוזאייב:

היו"ר י. גורי: נכון שאין זה סודי, אולם אנו עוסקים בנושא עדין הנוגע לקבוצת עובדים שאנו מעוניינים בכבודם. מעמדה החברתי-הצבורי והסודרי בקרב אזרחי המדינה הוא גבוה וכל דיון פומבי ובלתי זהיר הנותן לעתונות מקום לגלגל בכך אינו רצוי. אם כי איני יכול לומר, שהוא סודי.

ח. רובין: כל קביעת משכורת שהיא פיקטיבית יש בה נזק רב. וועדת הכספים הממונה על משכורות השופטים שגתה שגיאה במתן תוספת משכורת בשמות פיקטיביים.

ועתה אני רוצה לעורר את בעיית הוותק של השופטים. בתאריך מסויים החליטה וועדת הכספים על חישוב אחר של וותק. הוחלט, כי במקום ששנת וותק תיחשב -5 ל"י, תהיה כל שנת וותק 10 ל"י. ומה עשה האוצר: עד להחלטה הוא חישב את הוותק לפי העבר, היינו לפי 5 ל"י לשנת וותק ומאז ההחלטה 10 ל"י לכל שנת וותק.

היו"ר י. גורי: בל נעבור לענין אחר. נסיים קודם את הענין שאנו מטפלים בו.

ט. חזני: אני מבין שמה שהוחלט לגבי השופטים - חל גם על דיינים.

היו"ר י. גורי: בוודאי.

י. קרגמן: לא השתתפתי בהצבעה ואני מבקש שהדבר יירשם.

היו"ר י. גורי: לא כיו"ר, אלא כחבר וועדה, גם לי יש הוויית לענין ההלוואה אני שותף לדעתו של ח"כ דר. בעיני מהלך זה לא טוב משני טעמים: קודם כל עוד לפני שנה הועלתה לפנינו השאלה, ואילו החלטנו אז על מתן מפרעה - ניחא. אין אנו יכולים לעשות זאת עכשיו. שנית, הלוואה זו משתרעת לאורך של שנתיים ימים.

עם זאת איני מאושר מההחלטה שקיבלנו, אולם בחרנו ברע במיעוטו.

אני אביא את המכתב לפני וועדת הכספים. אינני מוכן עכשיו להתחייב על השם. אתייעץ עם שלושה חברי הוועדה בניסוח המכתב.

ז. סוזאייב: אתה אומר, כי נתקבלה החלטה על מתן תוספת של 125 ל"י לחודש מתוך הנחה שהשם לתוספת זו יינתן, כך שלשר האוצר תהיה אפשרות לתת-פטור של 35% מתוספת זו. אני סודיע: להצבעה זו שהיתה כאן אין תוקף, כי זה לא לפי החוק. אני מבקש איפוא להביא את הדבר מחדש להצבעה.

הי"ר י. גורי:

זה בדיוק מה שרצייתי להגיד. לאחר שאוועץ עם ד"ר קיטרון וחברי הוועדה בדר ורובין אני את המכתב לאישור לוועדת הכספים. אתה יכול לומר, כי הצבעה היום היתה פרימינרית. תוכל לסעון, כי נוסח המכתב מחייב הצבעה מחדש.

אנו עוברים לענין חישוב. הוותק של השופטים. בשעתו טענו השופטים, כי שופט העולה בדרגה, נניח משופט שלום ראשי לשופט מחוזי, מתחילים לחשב לו את הוותק מחדש ולעתים יוצא שבעברו לתפקיד החדש הוא מקבל פחות מסקיבל קודם לכן, או שלעתים מקבל שופט מחוזי חדש פחות משמקבל שופט שלום ראשי.

בעתונות קראתי, כי דרך זו לגבי חישוב הוותק היתה נהוגה לגבי כל שאר העובדים והוחלט על תיקון בענין זה החל מ-1.4.59. השאלה היא: אם רשאים אנו להחליט לגבי שופטים רטרואקטיבית מ-1955, בה בשעה שלגבי שאר העובדים ייעשה התיקון החל מ-1959.

י. בדר:

יש כאן שני סוגי רטרואקטיביות שיש להבדיל ביניהם: (1) איך מחשבים את הוותק; (2) מאיזה תאריך מתחילים לשלם את הוותק לפי חישוב זה.

אתחיל מחישוב הוותק. כשהחלטנו על תיקון החישוב מהל"י לשנה ל-10 ל"י לכל שנה, התכוונו, שאם הוותק של שופט פלוני הוא ארבע שנים, הרי מיום היכנס ההחלטה לתוקפה יקבל לא $4 \times 5 = 20$; אלא $4 \times 10 = 40$ ל"י. היינו במקום 20 ל"י, יקבל 40 ל"י. ומה עשה האוצר? עד להתחלה, לגבי השנים הקודמות, הוא מחשב כל שנת וותק כ-5 ל"י ומאז היכנסה ההחלטה לתוקפה 10 ל"י.

ד"ר קיטרון:

אני רוצה להעיר רק הערה אחת לדברי הי"ר: אתה דברת על רטרואקטיביות משנת 1955, או - 1959. אני רוצה להוסיף את התאריך של 1.4.58, כי לאחר שהחלטתם כי הוותק של השופטים יהיה וותק מקצועי ולא שיפוטי, הרי מאליו מובן, כי כל המידור הקודם הוא עד ליום 1.4.58 והחל מיום 1.4.58 יהיה הוותק מקצועי.

הנזרני גור:

אני שואל את ח"כ בדר: מאין ידוע לך למה התכוון המחוקק? אולי באמת התכוון המחוקק לדרך שהלך בה משרד האוצר?

ח. רובין:

לו התכוון לכך, היה אומר זאת במפורש.

הדבר

הי"ר י. גורי:

אני מבין, שכיוון שלא נאמר/בחוק במפורש, הרי לא נכונה הדרך שהלך בה האוצר. אני מבין שאדם שעבד 4 שנים כשופט צריך לקבל ק של 40 ל"י עד ל-1.4.58, כי החל מ-1.4.58 הוותק הוא מקצועי, והוא מתחיל מאז קבלת הדיפלומה.

העברות מסעיף לסעיף
=====

י. סרגמן:

אני מביא לפניכם לאישור העברות מסעיף לסעיף שנתקבלו בוועדת המשנה פה אחד: המדובר בהעברית מסעיף לסעיף במשרד הבטחון, חקלאות ודתות. אני מציע לאשר.

העברות מסעיף לסעיף - אושרו.

הי"ר י. גורי:

הישיבה נעולה.